

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 NVA

Narvik kommune
Postboks 64
8501 Narvik
E-post: postmottak@narvik.kommune.no

Kopi: Fylkesmannen i Nordland

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref. 2016-78/420.1	Vår kontaktperson Martin Eggen	Dato 22.02.2016
------------	---------------------	---------------------------	-----------------------------------	--------------------

Merknad til Narvik kommuneplans arealdel 2016-2028, sak 14/1861

Vi viser til telefonsamtale med Marianne Dobak Kvensjø, og takker for utsatt frist til 22.02.2016 for innspill til høringen om Narviks kommuneplan. Norsk Ornitologisk Forening (NOF) innspill dreier seg om Håkvikleira og planene om tilrettelegging for havn og industri her.

Bakgrunn

Håkvikleira har lenge vært ansett som en svært viktig fuglelokalitet i Nord-Norge. Etter at store fjære områder rundt Narvik by har blitt nedbygd, har Håkvikleira ytterligere styrket sin posisjon som en betydningsfull lokalitet for fugler i regionen.

I 1997 fikk det daværende NOF Ofoten lokallag økonomisk støtte fra miljøvernavdelingen ved Fylkesmannen i Nordland til å drive systematiske registreringer av fuglelivet ved lokaliteten. Dette resulterte i rapporten «Rapport fra registreringene ved Håkvikleira vår og høst, sesongene 1998-2000». Denne rapporten stadfester områdets betydning for fugler og naturmangfold.

Det er liten grunn til tro at områdets funksjon for fugler har blitt mindre etter dette, noe også aktive ornitologer bekrefter (Edgar Edvardsen, Franz Sortland pers. med.). Et søk i www.artsobservasjoner.no viser sammenfallende observasjoner de senere årene med de beskrevet i rapporten. Flere av disse observasjonene er gjengitt her.

Om området og dets betydning for fuglelivet

Områdets funksjon er knyttet til mudderflatene og bløtbunnen som blir blottlagt ved fjære sjø, og i bukta utenfor. Strandengen innerst og randsonene opp mot omkransende kulturmark øker områdets verdi for lokale hekkefugler. Lokaliteten er totalt 0,25 kvadratkilometer stor, og har funksjon som næringsøk-, raste og hekkeområde. I Naturbasen er områdene inne i bukta verdsatt som en lokalitet av regional verdi, som en viktig sand- og grusstrand med variert strandvegetasjon. De marine kvalitetene regnes som enda større, og er satt til verdi svært viktig.

Mangfoldet av fugler er høyt, over 70 ulike arter er registrert. Om våren besøkes området av trekkfugler som skal videre nordover, og som er avhengig av områder som dette for å spise seg opp til neste trekk-etappe. Arktiske hekkefugler som polarsnipe og lappspove sees regelmessig.

Fugler av mer lokal og regional opprinnelse samles også i området i større flokker. Her spiser de seg opp før de skal videre inn til hekkeplassene. For mange venter uker med eggruging og ungepass under tøffe forhold med vekslende vær. Muligheter til gode næringsforhold og oppbygging av fettreserver i forkant er viktig.

I hekketiden er mangfoldet av fugler noe mindre, men området har da en viktig funksjon som beiteområde for lokale hekkefugler som tjeld og fiskemåke. Etter endt hekking vil arter som vipe og storspove nyttiggjøre seg av våtmarksområdene i fjæra. Gravand hekker årlig ved Håkvikleira. Om høsten er artsmangfoldet særlig stort, og på senhøsten samler de marine endene seg for overvintring i området. Om vinteren er særlig ytre deler av lokaliteten som er viktig for fuglelivet.

Rødlistearter- og ansvarsarter

I Håkvikleira er det registrert arter av særlig stor og stor forvaltningsmessig interesse. Det kan være hensiktsmessig å dele Håkvikleira inn i to soner, der fjæreamrådet inne i vika utgjør den indre sonen. Havområdene i bukta som ikke blir tørrlagt ved fjære sjø utgjør den ytre sonen. Vi har med utgangspunkt i denne inndelingen beskrevet arter med forvaltningsmessig interesse sin bruk av Håkvikleira.

Nasjonal rødliste

- Vipe sterk truet (*EN*). Oppgis i rapporten fra NOF Ofoten lokallag å opptre i flokker på opptil 20 ind. Arten nyttiggjør seg av kombinasjonen kulturmark, randsoner og fjære ved ankomst og etter endt hekking. Arten har gått sterkt tilbake i hele landet. Hele 35 individer var samlet ved Håkvikleira april 2009. Den indre sonen av leira er viktig for vipa.
- Svarthalespove *EN*. Opptrer uregelmessig ved lokaliteten i trekktiden. Knyttet til indre sone.
- Brushane *EN*. Besøker lokaliteten under vår- og høsttrekk i indre sone.
- Horndykker sårbar (*VU*). Raster i ytre sone vår og høst. Maksantall 13. ind. april 2009.
- Sjørre *VU*: Håkvikleira er et viktig område for arten. Sees gjennom hele vinteren, nyere tall viser 50-60 individer vinterstid. Sees i noe høyere antall høst og vår.
- Storspove *VU*. Hekker i randsoner og ved kulturmark i nærheten. Bruker indre sone av Håkvikleira til næringssøk før og etter hekketid, delvis også i hekketiden. Opptrer også ved lokaliteten i trekktiden.
- Ærfugl nær truet (*NT*). Opptrer i flokker mellom 50-100 individer. Hekkefunn av arten er også gjort ved lokaliteten. Tilbakegangen har vært sterkest i Midt-Norge og i Nordland.
- Svartand *NT*. Benytter seg av ytre sone. Opptrer i antall opp mot 150 individer, høyest er antallet under vårtrekk.
- Havelle *NT*: Overvintrer ved lokaliteten. Overvintringsbestanden i Norge har gått kraftig ned i Norge, gjennomsnittlig med 2,8 % per år i perioden 1980-2011.
- Fiskemåke *NT*. Finnes ved Håkvikleira, ofte med 20-30 voksne individer i hekkesesongen. Utnytter fjæreamrådene i kombinasjon med nærliggende areal til matsøk og hekking. Maksantall: 81 ind. okt. 2015.
- Gulneblom *NT*. En betydelig del av verdensbestanden (5-10 %) overvintrer langs kysten. Sees regelmessig i Håkvikleiras ytre del vinterstid.

Global rødliste

- Horndykker VU. Se beskrivelse over.
- Havelle VU. Se beskrivelse over.
- Sjørørre VU. Se beskrivelse over.
- Ærfugl NT. Se beskrivelse over.
- Gulneblom NT. Se beskrivelse over.
- Tjeld NT. Arten opptreer vanlig vår og sommer i maksantall på 50-60 individer. Arten bruker fjæra til næringssøk, og kan hekke både ved selve Håkvikleira og i nærliggende kulturmark.
- Vipe NT. Se beskrivelse over.
- Lappspove NT. Synes å være regulær på vårtrekk med maksantall 78 ind. 16.-17. mai 2008 og 52 ind. 13. juni 2009. Norsk ansvarsart.
- Svarthalespove NT. Se beskrivelse over.
- Polarsnipe NT Forekommer uregelmessig på vår- og høsttrekk. Bruker fjæreamråder til næringssøk. Opptil 200 ind. i mai.
- Tundrasnipe NT: 3 ind. 8. september 2007. Det er grunn til å tro at arten opptreer uregelmessig ved lokaliteten. Bruker fjæreamråder til næringssøk.

Andre rødlistearter inkluderer stjertand (VU), hettemåke (VU), tyvjo (NT) og sandsvale (NT). Av ansvarsarter vil vi også nevne svartbak, temmincksnipe og dvergsnipe. Vi merker oss også tellinger på 300 silender ved Håkvikleira, noe som er et betydelig antall, og understreker lokalitetens betydning.

NOF vurderer at enhver nedbygging av indre sone vil bety et uopprettelig tap for fuglelivet i området, og påvirke fuglefaunaen i et område langt utover det arealet som går tapt. En molo i den ytre sonen vil ha konsekvenser for endene som bruker dette området til næringssøk. Mer ferdsel og båttrafikk vil kunne påvirke artssammensetning og antall negativt. En molo vil også kunne påvirke bunn- og strømforhold ved hele lokaliteten.

Et bortfall eller reduksjon av indre sone Håkvikleira vil påvirke flere arter negativt utover de som er nevnt her. Slike fjæreamråder er av uvurderlig verdi for mange arter, ikke minst nyankomne trekkfugler om våren. Vi merker oss også tellinger på 300 silender ved Håkvikleira, noe som er et betydelig antall, og understreker lokalitetens betydning.

Avslutning

NOF vil på det sterkeste fraråde tekniske inngrep i Håkvikleira. Andre områder enn Håkvikleira må prioriteres, området er uegnet for havneutbygging og industri på grunn av sin viktige funksjon for naturmangfold. Fortetning av aktivitet i områder som allerede er nedbygd, blant annet ved dagens havneterminal, må på ny vurderes som et alternativ.

Hvis området forsvinner, mister også fuglene sine leveområder, og vil forsvinne. Det er ikke slik at de har mange alternative steder å nyttiggjøre seg av. Når så mye av mulige beite- og hekkeplasser for fugler allerede er tatt i bruk til industri- og veibyggning i Narvik, må en nedbygging av Håkvikleira ansees som ekstra alvorlig.

Håkvikleira er registrert som svært viktig friluftsområde i kommunens kartlegging. For den stadig økende befolkningen i området vil det være et stort tap å miste et område for fri lek og muligheter til oppdagelser i fjæresonen.

Dette er et område av stor verdi for fuglelivet i regionen. Mange arter inkludert i den norske rødlisten og globale rødlisten bruker området regelmessig gjennom året. Vår gjennomgang viser med tydelighet områdets betydning for fugler og naturmangfold. I Narvik kommunes egen konsekvensutredning av naturmangfoldet henvises det spesielt til Håkvikfjæra som viktig. Her konkluderes det med at naturmangfoldlovens føre-var-prinsipp i § 9 kommer til anvendelse, og at det må undersøkes nærmere om konsekvensene for naturmangfold. Dette mener NOF er feil anvendelse av naturmangfoldloven. Her er naturverdiene så godt kjente og av en slik art at området umiddelbart bør taes ut av kommuneplanens arealdel.

En nedbygging av dette viktige våtmarksområdet vil være i strid med nasjonale miljømål og internasjonale forpliktelser. Etter 1900 har 64 % av verdens våtmarker forsvunnet, og det settes nå inn store ressurser på å restaurere våtmark. Tap av denne typen våtmark som vi finner ved Håkvikleira er spesielt alvorlig, da den vanskelig lar seg gjenskape.

For Norsk Ornitologisk Forening

Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær

Atle Ivar Olsen, leder NOF avd. Nordland